

Jaarrekening 2018

Stichting De Hoop
Dordrecht

Jaarrekening 2018

Stichting De Hoop

INHOUDSOPGAVE		Pagina
5.1	Jaarrekening 2018	
	Geconsolideerde jaarrekening	
5.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2018	2
5.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2018	3
5.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018	4
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	5
5.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2018	12
5.1.6	Mutatieoverzichten materiële en financiële vaste activa	22
5.1.7	Overzicht langlopende schulden ultimo 2018	24
5.1.8	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2018	25
	Enkelvoudige jaarrekening	
5.1.9	Balans per 31 december 2018	30
5.1.10	Resultatenrekening over 2018	31
5.1.11	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	32
5.1.12	Toelichting op de balans per 31 december 2018	33
5.1.13	Mutatieoverzichten materiële en financiële vaste activa	42
5.1.14	Overzicht langlopende schulden ultimo 2018	44
5.1.15	Toelichting op de resultatenrekening over 2018	45
5.1.16	Vaststelling en goedkeuring	48
5.2	Overige gegevens	
5.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	50
5.2.2	Nevenvestigingen	50
5.2.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	51

5.1 JAARREKENING

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	0	52.775
Materiële vaste activa	2	31.476.060	34.385.169
Financiële vaste activa	3	745.392	713.991
Totaal vaste activa		<u>32.221.452</u>	<u>35.151.935</u>
Vlottende activa			
Voorraden	4	44.746	55.448
Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten	5	3.729.327	2.343.823
Debiteuren en overige vorderingen	6	7.956.342	8.891.895
Liquide middelen	7	1.359.349	826.237
Totaal vlottende activa		<u>13.089.764</u>	<u>12.117.403</u>
Totaal activa		<u><u>45.311.216</u></u>	<u><u>47.269.338</u></u>
	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
		€	€
PASSIVA			
Groepsvermogen	8		
Bestemmingsreserves		2.651.447	2.793.873
Bestemmingsfondsen		2.557.137	2.169.595
Algemene en overige reserves		-480.505	-1.105.760
Totaal eigen vermogen		<u>4.728.079</u>	<u>3.857.708</u>
Voorzieningen	9	380.930	645.807
Langlopende schulden	10	29.699.991	31.991.024
Kortlopende schulden			
Overige kortlopende schulden	11	10.502.216	10.774.799
Totaal kortlopende schulden		<u>10.502.216</u>	<u>10.774.799</u>
Totaal passiva		<u><u>45.311.216</u></u>	<u><u>47.269.338</u></u>

5.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

	Ref.	2018 €	2017 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	14	28.796.338	27.195.250
Subsidies	15	383.147	608.911
Overige bedrijfsopbrengsten	16	7.993.736	8.601.348
Som der bedrijfsopbrengsten		37.173.221	36.405.509
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	17	27.404.871	26.439.729
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	18	1.630.874	2.102.851
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	19	0	0
Overige bedrijfskosten	20	6.455.423	6.903.249
Som der bedrijfslasten		35.491.168	35.445.829
BEDRIJFSRESULTAAT		1.682.053	959.680
Financiële baten en lasten	21	-811.682	-918.897
Belastingen	22	0	-8.862
RESULTAAT BOEKJAAR		870.371	31.921
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2018 €	2017 €
Toevoeging/onttrekking:			
<u>Bestemmingsreserves</u>			
Stichting Haaswijk		-142.426	-143.016
		-142.426	-143.016
<u>Bestemmingsfondsen</u>			
Stichting De Hoop - reserve aanvaardbare kosten		387.542	382.839
		387.542	382.839
<u>Algemene reserves</u>			
Stichting De Hoop		70.716	-138.216
Stichting De Hoop Reïntegratie		-58	-54
Stichting Sta Op Zorg		-104.219	-6.221
Stichting Werkvisie De Hoop		571.416	78.027
Stichting Haaswijk		87.400	-141.438
		625.255	-207.902
		870.371	31.921

5.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

	Ref.	2018		2017	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			1.682.053		959.680
Aanpassingen voor :					
- afschrijvingen en overige waardeverminderingen	1.817.144			2.039.116	
- mutaties voorzieningen	-264.877			319.478	
- boekresultaten afstoting vaste activa	-186.270			63.735	
			1.365.997		2.422.329
Veranderingen in werkkapitaal:					
- voorraden	10.702			11.658	
- onderhanden werk DBC's	-1.385.504			399.461	
- vorderingen	935.657			-1.947.216	
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken, behoudens rekening courant-krediet)	-92.482			795.270	
			-531.627		-740.827
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			2.516.423		2.641.182
Ontvangen interest	15.252			17.550	
Betaalde interest	-989.094			-902.777	
Belastingen	8.862			0	
			-964.980		-885.227
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			1.551.443		1.755.955
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings materiële vaste activa	-56.270			-526.961	
Desinvesteringen materiële vaste activa	1.295.445			808.332	
Desinvesteringen i.v.m. vertrek uit concern	91.835			0	
Aflossing/afboeking leningen u/g	24.678			22.822	
Waardemutatie deelnemingen	12.000			0	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			1.367.688		304.193
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen u/g	2.589			2.380	
Aflossing leningen u/g	-2.293.622			-1.781.408	
Kortlopend bankkrediet	-69.559			-542.609	
Mutatie eigen vermogen door concernmutaties	0			-21.016	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-2.360.592		-2.342.653
Nettokasstroom			558.539		-282.505
Koers- en omrekeningsverschillen			-25.427		81.591
Mutatie geldmiddelen			533.112		-200.914
Stand geldmiddelen per 1 januari			826.237		1.027.268
Stand geldmiddelen per 31 december			1.359.349		826.354

Toelichting:

Er is gebruik gemaakt van de indirecte methode.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens

Stichting De Hoop is statutair en feitelijk gevestigd aan de Provincialeweg 70 in Dordrecht en is geregistreerd onder KvK-nummer 41118001.

De Hoop is een instelling voor evangelische hulpverlening. De Hoop biedt kinder-, jeugd- en volwassenenzorg op het gebied van psycho-sociale, psychiatrische en verslavingsproblematiek.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Groepsverhoudingen

Stichting De Hoop heeft samenwerkingsverbanden met een aantal stichtingen die wat betreft activiteiten en identiteit goed aansluiten. Stichting De Hoop staat aan het hoofd van deze groep.

Er bestaat een nauwe samenwerking tussen deze stichtingen en Stichting De Hoop. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de goedkeuring die de besturen van de betreffende stichtingen nodig hebben van de Raad van Toezicht van Stichting De Hoop m.b.t. diverse besluiten, zoals de vaststelling van de begroting, jaarrekening en beleidsplannen. Daarnaast worden de leden van de besturen, op (niet bindende) voordracht van de besturen benoemd, geschorst en ontslagen door de Raad van Toezicht van Stichting De Hoop.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655, Titel 9 BW2 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging top-functionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

De grondslagen voor de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn op twee punten gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. De verwerking van in het verleden ontvangen giften voor vastgoed is aangepast. Deze werden tot en met 2017 via een herwaarderingsreserve verwerkt. Vanaf 2018 is deze post in overeenstemming gebracht met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en als bestemmingsreserve aangemerkt. Het effect van deze stelselwijziging voor de vergelijkende cijfers is als volgt:

<u>jaarrekeningpost 2017</u>	<u>voor stelselwijziging</u>	<u>na stelselwijziging</u>
Herwaarderingsreserve	2.837.873	0
Bestemmingsreserve	0	2.837.873
Vrijval herwaarderingsreserves	142.425	0
Resultaat	174.346	31.921

Daarnaast heeft aanpassing plaats gevonden van de presentatie van de voorziening Persoonlijk LevensfaseBudget. Deze is vanaf 2018 als kortlopende schuld gepresenteerd en niet langer als voorziening. De vergelijkende cijfers zijn hier ook op aangepast.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Schattingonzekerheden omzetverantwoording 2016 t/m 2018

Bij het bepalen van de DBC-omzet en de waarde van het onderhandenwerk heeft De Hoop de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals beschreven in onderstaande paragrafen. Hierbij is sprake van schattingsposten ten aanzien van de toerekening aan boekjaren vanuit de schadelastprognoses verwachte overproductie per verzekeraar en de uitkomsten van de zelfonderzoeken.

Wat betreft de verwachte overproductie worden door De Hoop per contractjaar prognoseberekeringen gemaakt waaruit de verwachte productieoverschrijdingen per verzekeraar blijken. Voor zover sprake is van contract-overschrijdingen, zijn nuanceringen in de DBC-omzet aangebracht. De toerekening aan de boekjaren 2018 en 2019 is gebaseerd op de verhouding waarin de productie van de DBC's van startjaar 2016 en 2017 is gerealiseerd in de boekjaren 2016, 2017 en 2018.

Met de vaststelling van de controleplannen Zelfonderzoek cGGZ en de bijbehorende controlepunten is het normenkader voor toetsing van de (DBC)omzetverantwoordingen steeds duidelijker geworden. In de tweede helft van 2018 heeft De Hoop het zelfonderzoek inzake schadejaar 2016 uitgevoerd. De controle door de representerend verzekeraar is inmiddels afgerond; de financiële impact bedraagt ongeveer € 43.000.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemeen

Schattingonzekerheden omzetverantwoording 2016 t/m 2018 (vervolg)

Ook het controleplan en de controlepunten voor het zelfonderzoek 2017 zijn inmiddels vastgesteld. Aan de hand van deze documenten en de risicolijst van ZN heeft De Hoop een onderbouwing gemaakt voor het verwachte effect op de uitkomsten van de zelfonderzoeken 2017 en 2018. De onderbouwing is gebaseerd op de uitkomsten van de zelfonderzoeken 2013 tot en met 2016 en een inschatting van de impact voor wat betreft de nieuwe risico's. Op basis van de uitkomsten kan worden geconcludeerd dat de voorziening voldoende is om de mogelijke financiële gevolgen op te vangen.

De inschatting van De Hoop is dat met de nuancering van de overproductie en de getroffen voorziening een adequate risico-inventarisatie is gemaakt en deze voldoende ruimte biedt voor eventuele financiële consequenties uit de zelfonderzoeken. De in deze jaarrekening uitgewerkte en onderbouwde schattingen kunnen door de onzekere factoren in de realisatie mogelijk afwijken. De uiteindelijke uitkomsten zullen blijken uit de eindafrekeningen en kunnen materieel afwijken van de in deze jaarrekening opgenomen bedragen gebaseerd op de beste schatting.

Consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Stichting De Hoop.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de volgende de stichtingen en vennootschappen opgenomen:

- Stichting De Hoop, Dordrecht
- Stichting De Hoop Reïntegratie, Dordrecht
- Stichting Sta Op Zorg, Vlissingen
- Stichting Haaswijk, Dordrecht
- Stichting Werkvisie De Hoop, Dordrecht
- De Hoop ICT B.V., Dordrecht
- Kruispunt B.V., Dordrecht
- Startpunt Beheer B.V., Dordrecht.

Stichting Sta Op Zorg is per 1 januari 2019 ontbonden; de activiteiten worden binnen De Hoop voortgezet.

Stichting De Hoop heeft een 100% deelneming in Kruispunt B.V.. Kruispunt B.V. heeft een 100% deelneming in Startpunt Beheer B.V.. Deze B.V.'s zijn leeg en op 1 januari 2019 zijn beide B.V.'s ontbonden.

Verder heeft De Hoop een 100% deelneming in De Hoop ICT B.V.. Met ingang van 2017 bevat deze B.V. geen activiteiten meer.

Door een andere interpretatie van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en ontwikkelingen in de samenwerking is de jaarrekening van Stichting Terwille niet in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen. Als gevolg hiervan zijn de vergelijkende cijfers 2017 eveneens aangepast:

<u>jaarrekeningpost 2017</u>	<u>inclusief St. Terwille</u>	<u>exclusief St. Terwille</u>
Eigen vermogen	3.943.924	3.857.708
Resultaat	118.137	31.921

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in de paragraaf Consolidatie, evenals de deelnemingen toegelicht onder de toelichting op de financiële vaste activa in de enkelvoudige jaarrekening, worden aangemerkt als verbonden partij. Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd. Verder is ook het groepshoofd Stichting De Hoop aan te merken als verbonden partij. Het gaat hier voornamelijk om de volgende transacties:

- doorberekening van salaris- en overheadkosten;
- doorberekening van huur en energiekosten;
- leveringen en diensten van leer-/werkbedrijven.

De doorberekening van salariskosten gebeurt tegen kostprijs.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva is de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingstermijnen van immateriële en materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Immateriële vaste activa : 10%;
- Bedrijfsgebouwen : 2% / 3% / 5%;
- Machines en installaties : 5% / 10%;
- Andere vaste bedrijfsmiddelen : 10% / 20% / 33%.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze afgeboekt van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Voor de vaste activa heeft per ultimo 2014 overeenkomstig RJ 121 een impairmentanalyse plaatsgevonden. Dit betekent dat er is beoordeeld of er sprake is van wijzigingen in omstandigheden waardoor de vraag ontstaat of de boekwaarden van die vaste activa wel terugverdiend kunnen worden. De wijziging in omstandigheden die aanleiding is voor deze impairmentanalyse betreft de landelijke ontwikkeling dat er steeds minder klinische zorg wordt ingekocht door zorgverzekeraars. Dit heeft tot gevolg dat panden die zijn gerealiseerd ten behoeve van klinische zorg voor een deel op een andere manier moeten worden aangewend. De terugverdienmogelijkheid van de vaste activa die in gebruik zijn, is bepaald door de boekwaarde van die activa per balansdatum te vergelijken met de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde is bepaald op de berekende contante waarde van de toekomstige nettokasstromen die worden verwacht of op de bij verkoop te verwachten opbrengstwaarde. Wanneer de boekwaarde hoger is dan de berekende bedrijfswaarde is een bijzondere waardevermindering toegepast ter grootte van het verschil van beide waarden.

Bij de analyse is er onderscheid gemaakt tussen enerzijds een cluster panden die ten dienste staan van de zorgverlening en anderzijds een aantal separate gebouwen. Voor het cluster zorggebouwen geldt dat een goede toewijzing van de zorgproductie naar de afzonderlijke gebouwen te complex is waardoor een analyse op pand-niveau tot onjuiste resultaten kan leiden. Voor de separate gebouwen geldt dat de inkomsten wel goed te relateren zijn aan het gebouw.

Bij de analyse zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De levensduur van de eigendomspanden is gesteld op 30 jaar. Voor panden die al langer in bezit zijn dan 30 jaar is 40 jaar aangehouden. Voor panden waarvan het beginjaar niet bekend is of die al veel ouder zijn is de einde looptijd bepaald op 2030.
2. Per pand is een inschatting gemaakt voor het noodzakelijk groot onderhoud en/of kosten voor instandhouding.
3. De inkomsten zijn zoveel mogelijk per gebouw / zorgcluster bepaald.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva (vervolg)

4. Er is rekening gehouden met de overgangsregeling voor de vergoeding voor kapitaalslasten in de zorg. Vanaf 2017 zijn de inkomsten geheel gebaseerd op de normatieve huisvestingscomponent (NHC).
5. Er is gerekend met een disconteringsvoet van 5%. Dit betreft het gemiddelde van de externe vermogenskosten en het gewenste rendement op het eigen vermogen.
6. Instandhoudingsuitgaven zijn jaarlijks geïndexeerd met 2%. De NHC tarieven zijn tot en met 2017 met 2,5% geïndexeerd, daarna met 1%. Vanwege onzekerheid over de toekomstige tarieven is er in 2018 rekening gehouden met een eenmalige korting van 3%. De huuropbrengsten zijn jaarlijks met 2% geïndexeerd.
7. Voorzichtigheidshalve is rekening gehouden met een bezettingsgraad van 97% ten opzichte van de met zorgverzekeraars afgesproken en in het verleden gerealiseerde bezetting.

Voor de jaarrekening 2018 zijn de uitgangspunten en veronderstellingen van de impairmentanalyse opnieuw beoordeeld. Op basis hiervan wordt het niet noodzakelijk geacht de analyse opnieuw uit te voeren.

Het verschil tussen de boekwaarde per 31 december 2014 en de contante waarde van de toekomstige kasstromen is voor het cluster met zorggebouwen positief. Voor deze panden hoeft geen bijzondere waardevermindering plaats te vinden. Bij de separate panden geldt dat er een aantal panden is waarbij de analyse een negatief resultaat laat zien. Voor deze panden is in de geconsolideerde jaarrekening 2014 in totaal een bijzondere waardevermindering van € 2.500.000 verwerkt. Hiervan is in 2016 een bedrag van ongeveer € 235.000 terug genomen, omdat van twee panden de taxatiewaarde hoger is dan de boekwaarde per 31 december 2016. Uit de analyse zoals in april 2019 is uitgevoerd, volgt dat impairment of terugname hiervan per 31 december 2018 niet aan de orde is.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de kostprijs per ultimo boekjaar. Voor een deel van de voorraad is een voorziening voor incurantheid opgenomen. Deze voorzieningen worden gevormd door de waardevermindering in te schatten van artikelen die langer dan een bepaalde tijd op voorraad zijn.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de (verwachte) opbrengstwaarde van de DBC's/DBC-zorgproducten. Hierbij worden de verblijfsdagen gewaardeerd tegen de door de NZa vastgestelde vergoedingen voor deelprestaties verblijf GGZ (inclusief NHC); de uren worden gewaardeerd tegen het door De Hoop ggz gemiddeld gefactureerde uurtarief.

De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen (uren en verblijfsdagen) te koppelen aan de DBC's/DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Voor voorzienbare verliezen op de onderhanden projecten uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten wordt een voorziening op de waardering in mindering gebracht.

Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

Vorderingen

Vorderingen worden opgenomen voor de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald volgens de statische methode.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Bestemmingsreserves

De Bestemmingsreserves zijn gevormd uit ontvangen bijdragen ten behoeve van de exploitatie van bepaalde panden van Stichting Haaswijk. De betreffende afschrijvingskosten worden door middel van de winstbestemming aan deze reserves onttrokken.

Bestemmingsfondsen

Het bestemmingsfonds Reserve aanvaardbare kosten kan alleen wijzigen door toevoegingen of onttrekkingen vanwege exploitatie die samen hangt met de zorg. Volgens de definitie van de NZa vallen hieronder ook WMO en Jeugdwet.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva (vervolg)

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale of contante waarde van de geschatte uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1%.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Uitgestelde beloningen

De voorziening uitgestelde beloningen betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Langdurige ziekte

Deze voorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde. De dotaties bestaan uit de salariskosten die tot aan het einde van het dienstverband dienen te worden betaald. De daadwerkelijke uitbetalingen worden aan deze voorziening onttrokken.

Reorganisatiekosten

Deze voorziening wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde en wordt gevormd in verband met de verwachte salariskosten die samenhangen met de reorganisaties van de instelling waarover de medewerkers reeds zijn ingelicht.

Overige voorzieningen

Onder de Overige voorzieningen worden de geschatte kosten opgenomen van mogelijke verplichtingen waarvan de wijze van en/of het moment van afwikkeling nog niet duidelijk of zeker zijn.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de nominale waarde. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn. Baten en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (levensfasebudget, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Pensioenen

Stichting De Hoop heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij De Hoop.

De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstak-pensioenfonds Zorg en Welzijn. De Hoop betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In februari 2019 bedroeg deze dekkingsgraad 100,9% (bron: web-site www.pfzw.nl). Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 124%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan ultimo 2026 hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Stichting De Hoop heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Hoop heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling (vervolg)

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen en waardeveranderingen van financiële vaste activa.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden in de cijfers verwerkt zodra er redelijke zekerheid bestaat dat voldaan zal worden aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Belastingen

Deze post betreft vennootschapsbelasting berekend over de resultaten van de B.V.'s. Hierbij wordt rekening gehouden met eventuele fiscaal compensabele verliezen, vrijgestelde winstbestanddelen en niet-afrekbare kosten.

5.1.4.4 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Betalingen welke voortvloeien uit langlopende leningen worden voor het gedeelte dat betrekking heeft op de rente opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als kasstroom uit financieringsactiviteiten.

5.1.4.5 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

5.1.4.6 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellings specifieke (sectorale) regels.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	0	0
Totaal immateriële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>

Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	52.775	60.315
Af: uit concern vertrokken stichtingen	52.775	0
Af: afschrijvingen	0	7.540
Boekwaarde per 31 december	<u>0</u>	<u>52.775</u>
Aanschafwaarde	0	67.855
Cumulatieve herwaarderingen	0	0
Cumulatieve afschrijvingen	0	15.080

2. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	30.849.199	33.458.580
Machines en installaties	174.627	182.614
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	398.741	481.081
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	53.493	262.894
Totaal materiële vaste activa	<u>31.476.060</u>	<u>34.385.169</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	34.385.169	36.761.851
Af: uit concern vertrokken stichtingen	39.060	0
Bij: investeringen	56.270	526.961
Af: afschrijvingen	1.817.144	2.031.576
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	250
Af: desinvesteringen	1.109.175	871.817
Boekwaarde per 31 december	<u>31.476.060</u>	<u>34.385.169</u>
Aanschafwaarde	51.924.485	55.367.762
Cumulatieve herwaarderingen	0	0
Cumulatieve afschrijvingen	20.448.425	20.982.593

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

2. Materiële vaste activa

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.

In de investeringen 2018 is geen geactiveerde rente opgenomen. Het totaal van de geactiveerde rente bedraagt ultimo boekjaar € 561.210, de boekwaarde bedraagt € 315.422.

Conform Richtlijn 655 worden investeringssubsidies en -bijdragen afgeboekt van de betreffende investeringen. In totaal gaat het in 2018 om een ontvangen bedrag van € nihil (2017 € 28.462).

De vaste activa zijn als zekerheid gesteld voor de langlopende schulden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het overzicht van de langlopende leningen in bijlage 5.1.7.

De materiële vaste activa dienen voor een bedrag van € 33.713.386 (2017: € 36.410.372) als onderpand voor schulden aan kredietinstellingen, waarvan € 29.811.186 (2017: € 31.924.722) als garantie voor leningen die zijn geborgd via het Waarborgfonds voor de Zorg (WFZ). Stichting De Hoop en Stichting Haaswijk hebben zich verbonden niet zonder voorafgaande toestemming van het WFZ onroerende goederen die zijn gefinancierd met geborgde leningen te vervreemden of met een ander zakelijk recht te bezwaren.

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Deelnemingen in overige verbonden maatschappijen	92.389	62.569
Vorderingen op overige verbonden maatschappijen	0	15.000
Andere deelnemingen	49.127	49.127
Overige vorderingen	603.876	587.295
Totaal financiële vaste activa	<u>745.392</u>	<u>713.991</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	713.991	782.630
Resultaat deelnemingen	42.652	35.774
Ontvangen dividend	-12.000	0
(Te ontvangen) aflossingen leningen	-24.678	-22.822
(Terugname) waardeverminderingen	25.427	-81.591
Boekwaarde per 31 december	<u>745.392</u>	<u>713.991</u>

Toelichting:

Van de vorderingen op de financiële vaste activa heeft een totaalbedrag van € nihil een looptijd korter dan 1 jaar.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
JobUp B.V.	re-integratie	6.000	33%	277.167	125.460
Rechtstreekse kapitaalbelangen < 20%:					
Onderl. waarborgmij. CentraMed	aanspr.verzekeraar	49.127	1%	16.502	952.000

Toelichting:

Stichting Werkvisie De Hoop heeft samen met twee andere ondernemingen per 15 september 2011 JobUp B.V. opgericht. Deze B.V. richt zich met name op de re-integratie van mensen die door hun verslavingsachtergrond of andere problematiek niet zelfstandig aan een baan kunnen komen.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

4. Voorraden

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Medische middelen	1.112	5.380
Voedingsmiddelen	8.650	7.231
Kantoorbenodigdheden en schoomaakmiddelen	28.621	31.883
Overige voorraden:		
Materialen bedrijven	6.363	10.954
Totaal voorraden	<u>44.746</u>	<u>55.448</u>

Toelichting:

De voorziening die in aftrek op de voorraden is gebracht bedraagt € nihil (2017: € nihil).

5. Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Onderhanden projecten DBC's/DBC-zorgproducten A-segment	9.416.871	8.107.424
Af: ontvangen voorschotten	5.361.810	5.437.867
Af: voorziening onderhanden werk	325.734	325.734
Totaal onderhanden projecten	<u>3.729.327</u>	<u>2.343.823</u>

De specificatie per onderhanden project is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's/DBC-zorgproducten	Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Zorgverzekeraars	8.786.143	325.734	4.908.668	3.551.741
Justitie	630.728	0	453.142	177.586
Totaal onderhanden projecten	<u>9.416.871</u>	<u>325.734</u>	<u>5.361.810</u>	<u>3.729.327</u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

6. *Debiteuren en overige vorderingen*

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	2.774.949	3.186.764
Nog te factureren omzet DBC's en DBBC's	3.494.007	4.273.288
Vorderingen uit hoofde van transitiereregelingen kapitaalslasten	21.634	133.891
Overige vorderingen:		
Subsidies	757.729	574.924
Omzetbelasting	0	102.694
Overige vorderingen	463.476	254.911
Vooruitbetaalde bedragen:		
Stichting Breedband	22.835	32.143
Overige vooruitbetaalde bedragen	412.486	313.660
Nog te ontvangen bedragen:		
Overige nog te ontvangen bedragen	9.226	19.620
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>7.956.342</u>	<u>8.891.895</u>

Toelichting:

Op de vorderingen uit hoofde van debiteuren en nog te factureren omzet is een voorziening voor oninbaarheid van € 414.610 (2017: € 387.850) in mindering gebracht.

In de debiteuren en overige vorderingen is geen bedrag begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Ten behoeve van de kredietfaciliteit aan ING Bank en Rabobank is 1e pandrecht gevestigd op voorraden, vorderingen op derden en inventaris.

7. *Liquide middelen*

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bankrekeningen	1.346.075	811.697
Kassen	12.965	14.540
Kruisposten	309	0
Totaal liquide middelen	<u>1.359.349</u>	<u>826.237</u>

Toelichting:

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

8. Groepsvermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Bestemmingsreserves	2.651.447	2.793.873
Bestemmingsfondsen	2.557.137	2.169.595
Algemene en overige reserves	-480.505	-1.105.760
Totaal eigen vermogen	<u>4.728.079</u>	<u>3.857.708</u>

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 31-dec-17	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Bestemmingsreserves:				
Stichting Haaswijk	2.837.873	-142.426	0	2.695.447
Reserve omrekeningsverschillen:				
Stichting Haaswijk	-44.000	0	0	-44.000
Totaal bestemmingsreserves	<u>2.793.873</u>	<u>-142.426</u>	<u>0</u>	<u>2.651.447</u>

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 31-dec-17	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Bestemmingsfondsen:				
Stichting De Hoop - reserve aanvaardbare kosten	2.169.595	387.542	0	2.557.137
Totaal bestemmingsfondsen	<u>2.169.595</u>	<u>387.542</u>	<u>0</u>	<u>2.557.137</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 31-dec-17	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Algemene reserves:				
Stichting De Hoop	-70.716	70.716	0	0
Stichting De Hoop Reïntegratie	2.393	-58	0	2.335
Stichting Sta Op Zorg	104.219	-104.219	0	0
Stichting Haaswijk	-1.323.960	87.400	0	-1.236.560
Stichting Werkvisie De Hoop	182.304	571.416	0	753.720
Totaal algemene en overige reserves	<u>-1.105.760</u>	<u>625.255</u>	<u>0</u>	<u>-480.505</u>

Toelichting:

De waardevermeerderingen of -verminderingen van huurkoopvorderingen wegens omrekening van het geïnvesteerde vermogen vanuit de valuta van de vordering naar Euro's, kwamen tot en met 2014 respectievelijk ten gunste of ten laste van de reserve omrekeningsverschillen van Stichting Haaswijk. Omdat de betreffende stichtingen het concern hebben verlaten, komen deze koersverschillen met ingang van 2015 ten gunste of ten laste van de resultatenrekening. Het saldo van de reserve wordt afgeboekt naarmate de huurkoopvorderingen worden afgewikkeld.

Het saldo per 31-12-2017 van de Algemene reserve van Stichting De Hoop zoals hierboven vermeld, wijkt af van het saldo onder de enkelvoudige cijfers. Het verschil ad € 70.716 werd veroorzaakt door de negatieve waarde van deelnemingen. Omdat de aandelen van deze deelnemingen begin 2018 zijn verkocht, staat deze post per 31-12-2018 weer op € nihil. Voor de overige toelichting op de reserves en fondsen van Stichting De Hoop wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans zoals opgenomen onder 5.1.12 punt 8. Eigen vermogen.

De bestemmingsreserves van Stichting Haaswijk betreffen reserves ter financiering van onroerend goed. De afschrijvingskosten van de betreffende panden worden via de winstbestemming onttrokken aan deze reserves.

De bestemmingsfondsen Reserve aanvaardbare kosten kunnen worden aangewend ten behoeve van de exploitatie van de zorg uit hoofde van ZVW, WMO en/of Jeugdwet.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

9. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 31-dec-17	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€	€
Uitgestelde beloningen	178.721	46.759	9.300	24.522	191.658
Langdurige ziekte	204.041	39.947	149.199	34.646	60.143
Reorganisatiekosten	211.345	67.029	100.073	62.072	116.229
Overige voorzieningen	51.700	0	12.900	25.900	12.900
Totaal voorzieningen	645.807	153.735	271.472	147.140	380.930

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-18
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	135.930
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	245.000
Hiervan > 5 jaar	135.000

Toelichting per categorie voorziening:

De voorziening uitgestelde beloningen wordt gevormd voor in de toekomst uit te betalen jubileumuitkeringen.

De voorziening langdurige ziekte wordt gevormd voor de op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van salarissen aan medewerkers die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

De voorziening voor reorganisatiekosten heeft betrekking op het beëindigen van enkele ondersteunende en zorgafdelingen van Stichting De Hoop.

Onder de post Overige voorzieningen is een voorziening opgenomen voor de potentiële verplichting om ORT over vakantieperiodes na te betalen.

Bij de voorzieningen die op contante waarde zijn gewaardeerd, maakt het effect van de periodieke toename als gevolg van rente onderdeel uit van de dotaties in het boekjaar. Het rente-effect bedraagt in 2018 € 1.787.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

10. Langlopende schulden

<i>De specificatie is als volgt :</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Schulden aan banken	29.811.186	31.924.722
Disagio m.b.t. schulden aan kredietinstellingen	-3.227	-5.816
Overige langlopende schulden	1.602.200	1.843.525
Totaal langlopende schulden	31.410.159	33.762.431
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	33.762.431	35.595.394
Bij: nieuwe leningen	0	0
Af: disagio m.b.t. nieuwe leningen	-2.589	-2.380
Af: aflossingen	2.354.861	1.835.343
Stand per 31 december	31.410.159	33.762.431
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	1.710.168	1.771.407
Stand langlopende schulden per 31 december	29.699.991	31.991.024
<i>Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:</i>		
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	1.710.168	1.771.407
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.), balanspost	29.699.991	31.991.024
Hiervan > 5 jaar	22.898.896	26.564.495

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage Overzicht langlopende schulden onder 5.1.7. De aflossingsverplichtingen komend boekjaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

11. Overige kortlopende schulden

<i>De specificatie is als volgt :</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	1.458.974	1.528.533
Crediteuren	933.703	742.273
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	1.710.168	1.771.407
Belastingen en sociale premies	1.103.111	1.031.015
Schulden terzake pensioenen	9.496	59.584
Nog te betalen salarissen en nabetalingen december	106.104	90.121
Vakantiegeld	843.498	827.800
Vakantiedagen	289.719	333.366
Levensfasebudget	1.090.541	1.023.787
Overige schulden	2.908.818	3.210.812
Vooruitontvangen opbrengsten	21.331	130.392
Overige passiva	26.753	25.709
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	10.502.216	10.774.799

Toelichting:

Voor de omvang en voorwaarden van de kredietfaciliteit van Stichting De Hoop wordt verwezen naar punt 11 van de toelichting op de enkelvoudige balans (5.1.12).

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

12. Financiële instrumenten

Algemeen

In de normale bedrijfsuitoefening wordt gebruik gemaakt van verschillende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen de volgende financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen: handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren e.d. zijn toegelicht onder 6. Debiteuren en overige vorderingen.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Voor de langlopende schulden zijn er langlopende renteafspraken gemaakt. Voor een overzicht van de rente- en aflossingsverplichtingen wordt verwezen naar het overzicht langlopende schulden ultimo 2018 onder 5.1.7. De instelling heeft als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

13. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiële nacontroles door zorgverzekeraars, justitie en gemeenten op de gedeclareerde zorgprestaties kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiële nacontroles zijn vooralsnog onzeker en daarom zijn er hiervoor geen verplichtingen opgenomen in de balans.

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd. Voor 2018 is het mbi-omzetplafond voor de curatieve GGZ door de NZa vastgesteld op EUR 3.986,9 miljoen (prijsniveau 2018). Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2018. De Hoop is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2018.

Huur- en overige verplichtingen

Stichting De Hoop

Stichting De Hoop huurt een groot deel van haar panden van Stichting Haaswijk. Haaswijk wordt meegeconsolideerd in deze jaarrekening waardoor de betreffende huurkosten worden geëlimineerd. Voor de toelichting op de overige huurovereenkomsten en de overige informatie omtrent de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen van Stichting De Hoop wordt verwezen naar punt 12 van de toelichting op de enkelvoudige balans (5.1.12).

Stichting Haaswijk

Haaswijk heeft langlopende leningen afgesloten welke worden geborgd door het Waarborgfonds voor de Zorgsector. Voor deze leningen bestaat een obligoverplichting ter grootte van 3% van de restschuld. Per 31 december 2018 bedroeg deze obligoverplichting € 668.729.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

13. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa (vervolg)

Huur- en overige verplichtingen (vervolg)

Stichting Werkvisie De Hoop

Voor de leer-/werkbedrijven worden panden gehuurd van Stichting Haaswijk, Stichting Vrienden van De Hoop en van derden. De jaarhuur aan Vrienden bedraagt in 2018 €5.716, is aangegaan voor onbepaalde tijd en heeft een opzegtermijn van een half jaar. De jaarhuur van het pand in Hendrik Ido Ambacht bedraagt € 85.176, de huurperiode eindigt ultimo 2019, heeft een opzegtermijn van een jaar en wordt steeds met een periode van 3 jaar verlengd. De jaarhuur van de Sikkelstraat in Dordrecht bedraagt € 20.000, is aangegaan voor 5 jaar, maar kan door Werkvisie per 31 mei 2021 opgezegd worden. De opzegtermijn bedraagt een half jaar en wordt steeds met een periode van 1 jaar verlengd.

5.1.6.1 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten op- richting en uitgifte van aandelen	Kosten van onderzoek en ontwikkeling	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Vooruitbe- talingen op immateriële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 31 december 2017						
- aanschafwaarde	0	0	0	75.395	0	75.395
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	22.620	0	22.620
Aanpassing i.v.m. vertrek uit concern						
- aanschafwaarde	0	0	0	-75.395	0	-75.395
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	-22.620	0	-22.620
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 1 januari	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	0	0	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december						
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>				10%		

5.1.6.1 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voortuitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 31 december 2017						
- aanschafwaarde	52.300.166	896.006	1.932.879	262.894	0	55.391.945
- cumulatieve afschrijvingen	18.841.586	713.392	1.451.798	0	0	21.006.776
Aanpassing i.v.m. vertrek uit concern						
- aanschafwaarde	0	0	-63.243	0	0	-63.243
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	-24.183	0	0	-24.183
Stand per 1 januari 2018						
- aanschafwaarde	52.300.166	896.006	1.869.636	262.894	0	55.328.702
- cumulatieve afschrijvingen	18.841.586	713.392	1.427.615	0	0	20.982.593
Boekwaarde per 1 januari	<u>33.458.580</u>	<u>182.614</u>	<u>442.021</u>	<u>262.894</u>	<u>0</u>	<u>34.346.109</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	69.379	46.932	141.412	-201.453	0	56.270
- afschrijvingen	1.590.391	45.645	173.160	7.948	0	1.817.144
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	1.164.318	377.005	119.545	0	0	1.660.868
.cumulatieve afschrijvingen	1.164.318	377.005	119.545	0	0	1.660.868
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	1.674.617	16.305	108.697	0	0	1.799.619
cumulatieve afschrijvingen	586.248	7.031	97.165	0	0	690.444
per saldo	1.088.369	9.274	11.532	0	0	1.109.175
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-2.609.381</u>	<u>-7.987</u>	<u>-43.280</u>	<u>-209.401</u>	<u>0</u>	<u>-2.870.049</u>
Stand per 31 december						
- aanschafwaarde	49.530.610	549.628	1.782.806	61.441	0	51.924.485
- cumulatieve afschrijvingen	18.681.411	375.001	1.384.065	7.948	0	20.448.425
Boekwaarde per 31 december	<u>30.849.199</u>	<u>174.627</u>	<u>398.741</u>	<u>53.493</u>	<u>0</u>	<u>31.476.060</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0% - 20%	5% - 33%	10% - 50%			

5.1.6.2 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen in overige verbonden maatschappijen	Vorderingen op overige verbonden maatschappijen	Andere Deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€		
Boekwaarde per 1 januari	62.569	15.000	49.127	587.295	713.991
Resultaat deelnemingen	41.820	0	0	832	42.652
Ontvangen dividend	-12.000	0	0	0	-12.000
(Te ontvangen) aflossingen leningen	0	-15.000	0	-9.678	-24.678
(Terugname) waardemutaties	0	0	0	25.427	25.427
Boekwaarde per 31 december	<u>92.389</u>	<u>0</u>	<u>49.127</u>	<u>603.876</u>	<u>745.392</u>

BIJLAGEN

5.1.7 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (geconsolideerd)

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflossingswijze	Aflossing 2019	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€	€		€	
Stichting De Hoop														
Schulden aan kredietinstellingen														
ING Bank	div.	3.640.963	div.	bancair	div.	1.718.024	0	572.820	1.145.204	684.444	div.	kwartaal	106.002	hypotheek
BNG Bank	div.	8.600.000	div.	bancair	div.	4.812.500	0	282.500	4.530.000	3.222.500	div.	div.	282.500	borging
NWB Bank	div.	2.850.000	div.	bancair	div.	1.970.625	0	125.625	1.845.000	1.216.875	div.	jaar	125.625	borging
						8.501.149	0	980.945	7.520.204	5.123.819			514.127	
Overige langlopende schulden														
Stichting De Brug	22-dec-16	200.000	5 jaar	achtergesteld	2,50%	200.000	0	0	200.000	0	3	einde looptijd	0	
						200.000	0	0	200.000	0			0	
Stichting Werkvisie De Hoop														
Overige langlopende schulden														
Stichting Vrienden van De Hoop	div.	222.500	div.	onderhands	div.	157.875	0	157.875	0	0	0	div.	0	geen
						157.875	0	157.875	0	0			0	
Stichting Haaswijk														
Schulden aan kredietinstellingen														
NWB Bank 26562	1-apr-10	9.647.500	30 jaar	bancair	3,76%	7.396.416	0	321.583	7.074.833	5.466.918	22	jaar	321.583	borging
NWB Bank 29274	10-nov-10	1.800.000	30 jaar	bancair	3,16%	1.380.000	0	60.000	1.320.000	1.020.000	22	jaar	60.000	borging
BNG 40.105.091	1-apr-10	3.175.000	30 jaar	bancair	1,25%	2.381.252	0	105.833	2.275.419	1.746.254	22	kwartaal	105.833	borging
BNG 40.105.092	1-apr-10	2.500.000	20 jaar	bancair	1,07%	1.562.500	0	125.000	1.437.500	812.500	12	kwartaal	125.000	borging
BNG 40.105.093	1-apr-10	4.137.500	30 jaar	bancair	1,25%	3.103.123	0	137.917	2.965.206	2.275.621	21	kwartaal	137.917	borging
BNG 40.105.094	1-apr-10	2.200.000	25 jaar	bancair	1,46%	2.200.000	0	0	2.200.000	2.200.000	16	m.i.v. 2025	0	borging
BNG 40.105.094	18-jul-12	4.250.000	30 jaar	bancair	3,22%	3.506.248	0	141.667	3.364.581	2.656.246	24	kwartaal	141.667	borging
ING 68.21.15.096	1-dec-10	358.486	20 jaar	bancair	2,35%	231.429	0	18.151	213.278	122.523	12	kwartaal	18.151	borging
ING 67.70.96.186	1-dec-10	898.485	22 jaar	bancair	2,35%	612.605	0	40.840	571.765	367.565	14	kwartaal	40.840	borging
ING 68.68.54.446	1-dec-10	69.200	13 jaar	bancair	2,94%	30.000	0	5.600	24.400	0	4	kwartaal	5.600	borging
ING 68.68.54.454	1-dec-10	127.500	13 jaar	bancair	2,30%	57.500	0	10.000	47.500	0	5	kwartaal	10.000	borging
ING 65.46.08.148	1-dec-10	412.500	14 jaar	bancair	3,19%	202.500	0	30.000	172.500	22.500	6	kwartaal	30.000	borging
ING 67.26.90.152	1-dec-10	750.000	15 jaar	bancair	3,59%	400.000	0	50.000	350.000	100.000	7	kwartaal	50.000	borging
ING 65.46.74.434	1-dec-10	802.000	12 jaar	bancair	2,35%	340.000	0	66.000	274.000	0	4	kwartaal	66.000	borging
ING 66.97.86.330	1-aug-08	300.000	10 jaar	bancair	2,70%	20.000	0	20.000	0	0	0	maand	0	borging
						23.423.573	0	1.132.591	22.290.982	16.790.127			1.112.591	
Overige langlopende schulden														
Stichting Kerkelijk Geldbeheer	1-apr-08	300.000	25 jaar	onderhands	3,40%	204.000	0	12.000	192.000	132.000	16	div.	12.000	geen
Stichting Kerkelijk Geldbeheer	1-apr-08	300.000	25 jaar	onderhands	5,00%	204.000	0	12.000	192.000	132.000	16	div.	12.000	geen
Protestant Diaconaal Krediet NL	1-apr-08	800.000	30 jaar	onderhands	2,75%	586.400	0	26.700	559.700	426.200	21	halfjaar	26.700	geen
Protestant Diaconaal Krediet NL	21-nov-12	655.000	20 jaar	bancair	2,75%	491.250	0	32.750	458.500	294.750	14	jaar	32.750	hypotheek
						1.485.650	0	83.450	1.402.200	984.950			83.450	
Disagio m.b.t. kredietinstellingen						-5.816	0	-2.589	-3.227				0	
Totaal						33.762.431	0	2.352.272	31.410.159	22.898.896			1.710.168	

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

BATEN

14. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet	17.800.681	17.429.445
Opbrengsten Ministerie van Veiligheid en Justitie	2.412.720	2.204.646
Opbrengsten Jeugdwet	4.201.931	3.559.672
Opbrengsten WMO	3.601.054	3.210.055
Overige zorgprestaties	779.952	791.432
Totaal	<u>28.796.338</u>	<u>27.195.250</u>

Toelichting:

De opbrengsten Jeugdwet zijn toegenomen door verruiming van contractafspraken met regiogemeenten.

15. Subsidies

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	27.410	20.064
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	240.381	156.551
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten	73.088	419.759
Overige subsidies	42.268	12.537
Totaal	<u>383.147</u>	<u>608.911</u>

Toelichting:

De daling van de post 'Subsidies vanwege provincies en gemeenten' wordt voornamelijk veroorzaakt door het sluiten van de locatie in Beekbergen per 31 maart 2018.

16. Overige bedrijfsopbrengsten

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Overige subsidies:		
Giften, bijdragen e.d.	659.846	808.296
Overige opbrengsten:		
Gedetacheerd personeel	4.360.772	3.701.094
Omzet bedrijven	1.346.739	2.336.591
Verhuuropbrengsten	1.028.670	944.509
Overige opbrengsten	597.709	810.858
Totaal	<u>7.993.736</u>	<u>8.601.348</u>

Toelichting

De toename van de post 'Gedetacheerd personeel' is het gevolg van de gestegen personeelsinzet bij Stichting Terwille naar aanleiding van de groeiende zorgvraag.

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

LASTEN

17. Personeelskosten*De specificatie is als volgt :*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Lonen en salarissen	20.258.342	19.796.640
Sociale lasten	2.973.210	2.810.632
Pensioenpremie	1.689.120	1.632.558
Andere personeelskosten:		
Overige personeelskosten	920.275	962.825
Ontvangen ziekengeld	-293.941	-338.029
Sub-totaal	<u>25.547.006</u>	<u>24.864.626</u>
Personeel niet in loondienst	1.857.865	1.575.103
Totaal personeelskosten	<u><u>27.404.871</u></u>	<u><u>26.439.729</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment (exclusief stagiaires):		
Verslavings- en volwassenenzorg	375	358
Kinder- en jeugdhulpverlening	39	61
Overig	0	0
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>414</u>	<u>419</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

18. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa*De specificatie is als volgt :*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	0	7.540
- materiële vaste activa	1.817.144	2.031.576
- financiële vaste activa	0	0
Resultaat verkoop materiële vaste activa	-186.270	63.735
Totaal afschrijvingen	<u>1.630.874</u>	<u>2.102.851</u>

19. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- materiële vaste activa	0	0
Totaal	<u>0</u>	<u>0</u>

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

LASTEN

20. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	909.651	1.049.617
Algemene kosten	2.964.700	2.479.176
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	437.574	441.780
Onderhoudskosten	287.148	328.512
Energiekosten	580.177	486.149
Huur en leasing	576.381	568.532
Kosten van grond- en hulpstoffen en inkoopwaarde van de omzet	527.671	830.054
Productie- en exploitatiekosten	66.058	82.012
Verkoopkosten	19.676	16.536
Dotaties en vrijval voorzieningen	86.387	620.881
Totaal bedrijfskosten	<u>6.455.423</u>	<u>6.903.249</u>

Toelichting

De post 'Algemene kosten' is toegenomen door de implementatie van een nieuw EPD. De afname van de post 'Kosten van grond- en hulpstoffen en inkoopwaarde van de omzet' wordt veroorzaakt door het stopzetten van een bedrijfs onderdeel binnen Stichting Werkvisie De Hoop.

21. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rentebaten	15.356	17.184
Resultaat deelnemingen	42.652	35.774
Sub-totaal financiële baten	<u>58.008</u>	<u>52.958</u>
Rentelasten	-869.690	-971.855
Resultaat deelnemingen	0	0
Sub-totaal financiële lasten	<u>-869.690</u>	<u>-971.855</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-811.682</u>	<u>-918.897</u>

22. Belastingen

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Vennootschapsbelasting	0	-8.862
Totaal belastingen	<u>0</u>	<u>-8.862</u>

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

LASTEN

23. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT is van toepassing op Stichting De Hoop. Het voor De Hoop toepasselijke bezoldigingsmaximum bedraagt in 2018 € 172.000 op basis van klasse IV bij een totaal van 11 complexiteitspunten conform de Regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen zorg en jeugdhulp. Dit maximum wordt niet overschreden door de Raad van Bestuur. Het bijbehorende bezoldigingsmaximum voor de voorzitter van de Raad van Toezicht bedraagt € 25.800 en voor de overige leden van de Raad van Toezicht € 17.200. Deze maxima worden niet overschreden.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen

Naam topfunctionaris	J. de Gruijter
<u>Functiegegevens</u>	voorzitter RvB
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	148.856
Beloningen betaalbaar op termijn	11.351
Subtotaal	160.207
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	172.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal bezoldiging 2018	160.207

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaald	N.v.t.

Gegevens 2017

<u>Functiegegevens</u>	voorzitter RvB
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.555
Beloningen betaalbaar op termijn	11.035
Subtotaal	152.590
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	166.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal bezoldiging 2017	152.590

1b. Toezichthoudende topfunctionarissen

Naam topfunctionaris	C. Kleingeld	L. Malschaert	J. den Heijer	B. Gort
<u>Functiegegevens</u>	voorzitter	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12

Bezoldiging

Totale bezoldiging	15.185	10.000	10.212	10.507
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	25.800	17.200	17.200	17.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen	0	0	0	0

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaald	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2017

<u>Functiegegevens</u>	voorzitter	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12

Bezoldiging

Totale bezoldiging	13.183	8.500	8.718	9.210
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	24.900	16.600	16.600	16.600

5.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

LASTEN

23. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) - vervolg

1b. Toezichthoudende topfunctionarissen - vervolg			
Naam topfunctionaris	G.J. Bosland	P. Verhoeve	H. de Ruiter
<u>Functiegegevens</u>	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 5/9	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
 <u>Bezoldiging</u>			
Totale bezoldiging	6.667	10.072	10.778
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	11.687	17.200	17.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen	0	0	0
 Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaald	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
 <u>Gegevens 2017</u>			
<u>Functiegegevens</u>	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
 <u>Bezoldiging</u>			
Totale bezoldiging	8.500	8.700	8.873
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	16.600	16.600	16.600

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

24. Honoraria accountant

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
De honoraria van de accountant over 2018 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	95.000	134.000
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC en Nacalculatie)	30.000	47.000
3 Fiscale advisering	38.000	36.000
4 Niet controle-diensten	13.000	22.000
Totaal honoraria accountant	<u>176.000</u>	<u>239.000</u>

Toelichting:

De kosten zijn toegerekend aan het jaar waarop de werkzaamheden betrekking hebben. De bedragen zijn inclusief BTW.

25. Transacties met verbonden partijen

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag. De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder punt 24.

26. Naleving Governancecode Zorg

De Raad van Toezicht heeft een beleid opgesteld voor de vergoeding van onkosten van de Raad van Bestuur en het aannemen van geschenken en uitnodigingen door de Raad van Bestuur. Dit beleid is openbaar gemaakt op de internetsite van De Hoop en de Raad van Toezicht ziet toe op de naleving ervan. Jaarlijks wordt door middel van de jaarrekening verantwoord welke bedragen op grond hiervan zijn uitgegeven. In 2018 gaat het om de volgende bedragen:

	<u>2018</u>
	€
vaste onkostenvergoedingen	0
andere onkostenvergoedingen	0
binnenlandse reiskosten	1.629
buitenlandse reiskosten	0
opleidingskosten	0
representatiekosten	1.131
overige kosten	927
	<u>3.687</u>

5.1.9 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018
 (na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	7.931.722	8.939.320
Financiële vaste activa	2	<u>158.539</u>	<u>157.209</u>
Totaal vaste activa		8.090.261	9.096.529
Vlottende activa			
Voorraden	3	38.383	44.494
Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten	4	3.729.327	2.343.823
Debiteuren en overige vorderingen	5	7.346.438	8.145.217
Liquide middelen	6	<u>12.193</u>	<u>13.717</u>
Totaal vlottende activa		11.126.341	10.547.251
Totaal activa		<u><u>19.216.602</u></u>	<u><u>19.643.780</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Bestemmingsfondsen	7	<u>2.557.137</u>	<u>2.169.595</u>
Totaal eigen vermogen		2.557.137	2.169.595
Voorzieningen	8	355.201	490.742
Langlopende schulden	9	7.203.998	8.144.700
Kortlopende schulden			
Overige kortlopende schulden	10	<u>9.100.266</u>	<u>8.838.743</u>
Totaal kortlopende schulden		9.100.266	8.838.743
Totaal Passiva		<u><u>19.216.602</u></u>	<u><u>19.643.780</u></u>

5.1.10 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

	<u>Ref.</u>	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	13	27.315.828	26.235.988
Subsidies	14	377.940	452.102
Overige bedrijfsopbrengsten	15	6.170.976	5.431.035
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>33.864.744</u>	<u>32.119.125</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	16	26.040.082	24.167.158
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	17	468.783	688.752
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	18	0	0
Overige bedrijfskosten	19	6.746.419	6.740.277
Som der bedrijfslasten		<u>33.255.284</u>	<u>31.596.187</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		609.460	522.938
Financiële baten en lasten	20	-221.918	-273.001
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>387.542</u></u>	<u><u>249.937</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
Toevoeging/onttrekking:			
Bestemmingsfonds - reserve aanvaardbare kosten		387.542	382.839
Algemene reserves		0	-132.902
		<u><u>387.542</u></u>	<u><u>249.937</u></u>

5.1.11 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Grondslagen enkelvoudige jaarrekening

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde jaarrekening. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar paragraaf 5.1.4.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	7.420.970	8.169.618
Machines en installaties	149.750	147.849
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	342.915	358.959
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	18.087	262.894
	<u>7.931.722</u>	<u>8.939.320</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	8.939.320	9.245.233
Bij: investeringen	-10.349	385.888
Af: afschrijvingen	575.524	689.527
Af: desinvesteringen	421.725	2.274

Boekwaarde per 31 december

	<u>7.931.722</u>	<u>8.939.320</u>
Aanschafwaarde	14.967.338	16.081.944
Cumulatieve herwaarderingen	0	0
Cumulatieve afschrijvingen	7.035.616	7.142.624

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.13.

In de investeringen is geen geactiveerde rente opgenomen. Het totaal van de geactiveerde rente bedraagt ultimo boekjaar € 141.880, de boekwaarde bedraagt € 84.241

Conform Richtlijn 655 worden investeringssubsidies en -bijdragen afgeboekt van de betreffende investeringen. In totaal gaat het in 2018 om een ontvangen bedrag van € nihil (2017 € 28.462)

De vaste activa zijn als zekerheid gesteld voor de langlopende schulden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het overzicht van de langlopende leningen in bijlage 5.1.14.

De materiële vaste activa dienen voor een bedrag van € 10.020.204 (2017: € 11.501.149) als onderpand voor schulden aan kredietinstellingen, waarvan € 7.520.204 (2017: € 8.501.149) als garantie voor leningen die zijn geborgd via het Waarborgfonds voor de Zorg (WFZ). Stichting De Hoop heeft zich verbonden niet zonder voorafgaande toestemming van het WFZ onroerende goederen die zijn gefinancierd met geborgde leningen te vervreemden of met een ander zakelijk recht te bezwaren.

In 2015 is een nieuw strategisch vastgoedplan vastgesteld. Naar aanleiding hiervan heeft De Hoop een analyse uitgevoerd voor wat betreft panden die voor verkoop of herbestemming in aanmerking komen. Naar aanleiding hiervan wordt voor enkele panden naar verkoopmogelijkheden gezocht. In april 2019 is, net als in 2018, een update van deze analyse gemaakt.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

2. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Deelnemingen	6.539	6.041
Andere deelnemingen	49.127	49.127
Vorderingen op groepsmaatschappijen	83.000	83.000
Overige vorderingen	19.873	19.041
Totaal financiële vaste activa	<u>158.539</u>	<u>157.209</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

	<u>€</u>	<u>€</u>
Boekwaarde per 1 januari	157.209	164.580
Bij: resultaat deelnemingen	1.332	-7.371
Af: verkoop aandelen	-2	0
Boekwaarde per 31 december	<u>158.539</u>	<u>157.209</u>

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
De Hoop ICT B.V.	faciliteren ICT-dienster	18.000	100%	6.539	500
Kruispunt B.V.	beheer van aandelen	18.200	100%	0	0
Rechtstreekse kapitaalbelangen < 20%:					
Onderl. waarborgmij. CentraMed	aanspr.verzekeraar	49.127	1%	16.502	952.000
Belangen samen met dochtermaatschappijen:					
Startpunt Beheer B.V.	groothandel	18.200	100%	0	0

Toelichting:

De vermelde gegevens m.b.t. Onderlinge Waarborgmaatschappij CentraMed B.A. betreffen het boekjaar 2017. Kruispunt B.V en Startpunt B.V. zijn per 01-01-2019 ontbonden.

3. Voorraden

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Medische middelen	1.112	5.380
Voedingsmiddelen	8.650	7.231
Kantoorbenodigdheden en schoomaakmiddelen	28.621	31.883
Totaal voorraden	<u>38.383</u>	<u>44.494</u>

Toelichting:

De voorziening die in aftrek op de voorraden is gebracht bedraagt € nihil (2017: € nihil).

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

4. Onderhanden projecten uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten

<i>De specificatie is als volgt :</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Onderhanden werk DBC's/DBC-zorgproducten A-segment	9.416.871	8.107.424
Af: ontvangen voorschotten	5.361.810	5.437.867
Af: voorziening onderhanden werk	325.734	325.734
Totaal onderhanden werk	<u>3.729.327</u>	<u>2.343.823</u>

De specificatie per onderhanden project is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's/DBC-zorgproducten	Gerealiseerde projectkosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Zorgverzekeraars	8.786.143	325.734	4.908.668	3.551.741
Justitie	630.728	0	453.142	177.586
Gemeenten	0	0	0	0
Totaal onderhanden projecten	<u>9.416.871</u>	<u>325.734</u>	<u>5.361.810</u>	<u>3.729.327</u>

5. Debiteuren en overige vorderingen

<i>De specificatie is als volgt :</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Vorderingen op debiteuren	1.867.152	2.180.718
Nog te factureren omzet DBC's en DBBC's	3.494.007	4.273.288
Vorderingen uit hoofde van transitierelgingen kapitaalslasten	21.634	133.891
Overige vorderingen:		
Vorderingen op groepsmaatschappijen	509.900	598.589
Subsidies	757.729	323.895
Overige vorderingen	254.191	289.267
Vooruitbetaalde bedragen:		
Stichting Breedband	22.835	32.143
Overige vooruitbetaalde bedragen	409.854	299.490
Nog te ontvangen bedragen:		
Overige nog te ontvangen bedragen	9.136	13.936
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>7.346.438</u>	<u>8.145.217</u>

Toelichting:

Op de vorderingen uit hoofde van debiteuren en Nog te factureren omzet is een voorziening voor oninbaarheid van € 392.749 (2017: € 369.587) in mindering gebracht.

In de debiteuren en overige vorderingen is geen bedrag begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Ten behoeve van de kredietfaciliteit aan ING Bank en Rabobank is 1e pandrecht gevestigd op voorraden, vorderingen op derden en inventaris.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

6. Liquide middelen

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bankrekeningen	0	1.615
Kassen	11.884	12.102
Kruisposten	309	0
Totaal liquide middelen	<u>12.193</u>	<u>13.717</u>

Toelichting:

De liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

7. Eigen vermogen

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bestemmingsfondsen	2.557.137	2.169.595
Totaal eigen vermogen	<u>2.557.137</u>	<u>2.169.595</u>

Bestemmingsfondsen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>Saldo per</u>	<u>Resultaat-</u>	<u>Overige</u>	<u>Saldo per</u>
	31-dec-17	bestemming	mutaties	31-dec-18
	€	€	€	€
Bestemmingsfondsen:				
Reserve aanvaardbare kosten	2.169.595	387.542	0	2.557.137
Totaal bestemmingsfondsen	<u>2.169.595</u>	<u>387.542</u>	<u>0</u>	<u>2.557.137</u>

Toelichting:

Het bestemmingsfonds Reserve aanvaardbare kosten kan worden aangewend ten behoeve van de exploitatie van de zorg uit hoofde van ZVW, WMO en/of Jeugdwet.

Het aansprakelijk vermogen bestaat uit het eigen vermogen en de achtergestelde lening die onder de langlopende schulden verwerkt is. Het aansprakelijk of garantie vermogen kan als volgt worden gespecificeerd:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
Eigen vermogen	2.557.137	2.169.595
Achtergestelde lening	200.000	200.000
	<u>2.757.137</u>	<u>2.369.595</u>

Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2018 en resultaat over 2018

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>Eigen</u>	<u>Resultaat</u>
	vermogen	€
	€	€
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	2.557.137	387.542
Bestemmingsreserves geconsolideerde stichtingen	2.651.447	-142.426
Algemene reserves geconsolideerde stichtingen	-480.505	554.539
Vrijval voorziening deelnemingen	0	70.716
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>4.728.079</u>	<u>870.371</u>

Toelichting:

Voor de specificatie van het eigen vermogen en het resultaat wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

8. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>Saldo per 31-dec-17</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking en overname</u>	<u>Vrijval</u>	<u>Saldo per 31-dec-18</u>
	€	€	€	€	€
Uitgestelde beloningen	149.429	41.814	5.105	20.209	165.929
Langdurige ziekte	78.268	39.947	47.658	10.414	60.143
Reorganisatiekosten	211.345	67.029	100.073	62.072	116.229
Overige voorzieningen	51.700	0	12.900	25.900	12.900
Totaal voorzieningen	<u>490.742</u>	<u>148.790</u>	<u>165.736</u>	<u>118.595</u>	<u>355.201</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

	<u>31-dec-18</u>
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	133.422
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	221.779
Hiervan > 5 jaar	116.166

Toelichting per categorie voorziening:

De voorziening uitgestelde beloningen wordt gevormd voor in de toekomst uit te betalen jubileumuitkeringen.

De voorziening langdurige ziekte wordt gevormd voor de op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van salarissen aan medewerkers die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

De voorziening voor reorganisatiekosten heeft betrekking op het beëindigen/reorganiseren van enkele afdelingen in 2015 en de salariskosten die hiermee samenhangen.

Onder de post Overige voorzieningen is een voorziening opgenomen voor de potentiële verplichting om ORT over vakantieperiodes na te betalen.

Bij de voorzieningen die op contante waarde zijn gewaardeerd, maakt het effect van de periodieke toename als gevolg van rente onderdeel uit van de dotaties in het boekjaar. Het rente-effect bedraagt in 2018 € 1.494.

9. Langlopende schulden

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Schulden aan banken	7.520.204	8.501.149
Disagio m.b.t. schulden aan kredietinstellingen	-2.079	-3.958
Overige langlopende schulden	200.000	200.000
Totaal langlopende schulden	<u>7.718.125</u>	<u>8.697.191</u>

Het verloop van de schulden aan kredietinstellingen is als volgt weer te geven:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand per 1 januari	8.697.191	9.248.244
Bij: nieuwe leningen	0	0
Af: disagio m.b.t. nieuwe leningen	-1.879	-1.438
Af: aflossingen	980.945	552.491
Stand per 31 december	<u>7.718.125</u>	<u>8.697.191</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	514.127	552.491
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>7.203.998</u>	<u>8.144.700</u>

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

9. Langlopende schulden - vervolg

Toelichting in welke mate (het totaal van) de leningen als langlopend moet worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	514.127	552.491
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	7.203.998	8.144.700
Hiervan > 5 jaar	5.123.819	5.774.944

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage Overzicht langlopende schulden onder 5.1.14. De aflossingsverplichtingen komend boekjaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden. De lening ad € 200.000 die in 2016 is opgenomen is achtergesteld bij vorderingen, kredieten e.d. uit welke hoofde dan ook.

10. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	1.458.974	1.528.533
Crediteuren	733.217	590.021
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	514.127	552.491
Belastingen en sociale premies	1.025.668	940.164
Schulden terzake pensioenen	31.231	36.310
Nog te betalen salarissen en nabetalingen december	105.366	86.424
Vakantiegeld	784.987	742.018
Vakantiedagen	257.229	280.544
Levensfasebudget	974.743	911.657
Overige schulden:		
Schulden aan groepsmaatschappijen	690.887	681.744
Overige schulden	2.512.374	2.483.469
Vooruitontvangen opbrengsten	11.463	5.368
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>9.100.266</u>	<u>8.838.743</u>

Toelichting:

Stichting De Hoop kan per 1 januari 2019 bij de ING Bank en de Rabobank over een kredietruimte beschikken van in totaal € 2.500.000 (per 1 januari 2018: € 3.000.000). De rente bedraagt EURIBOR plus 2,25%. De verstrekte zekerheden die gelden voor de opgenomen kredietfaciliteit in rekening-courant luiden als volgt:

- hoofdelijke medeschuldenaarstelling c.q. hoofdelijke verbondenheid door Stichting Haaswijk;
- negative pledge / pari passu en cross default verklaring van Stichting De Hoop;
- 1e pandrecht op voorraden, vorderingen op derden en inventaris;
- 2e hypotheek ad € 4.500.000 op het onroerend goed van Stichting Haaswijk en Stichting De Hoop.

De solvabiliteitsratio over 2018 bedraagt 8,14% (2017: 7,38%). De Debt Service Coverage Ratio bedraagt 2,27 (2017: 2,30).

11. Financiële instrumenten

Algemeen

In de normale bedrijfsuitoefening wordt gebruik gemaakt van verschillende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen de volgende financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen: handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren e.d. zijn toegelicht onder 5. Debiteuren en overige vorderingen.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Voor de langlopende schulden zijn er langlopende renteafspraken gemaakt. Voor een overzicht van de rente- en aflossingsverplichtingen wordt verwezen naar het overzicht langlopende schulden ultimo 2018 onder 5.1.14. De instelling heeft als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

12. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Fiscale eenheid

Per 31 december 2018 maakt Stichting De Hoop onderdeel uit van een fiscale eenheid omzetbelasting met een aantal stichtingen uit concern De Hoop. Uit dien hoofde is De Hoop hoofdelijk aansprakelijk voor de omzetbelastingsschulden van de fiscale eenheid. Ultimo 2018 heeft de fiscale eenheid geen omzetbelastingsschuld.

VPB-plicht

Er heeft afstemming plaats gevonden met de Belastingdienst inzake een eventuele VPB-plicht van Stichting De Hoop. De Belastingdienst heeft in november 2018 bevestigd dat De Hoop in de jaren 2012 t/m 2016 vrijgesteld is van VPB door toepassing van artikel 6 Wet VPB. Op basis van de behaalde resultaten zal met toepassing van dit artikel ook over de jaren 2017 en 2018 geen sprake zijn van VPB-heffing.

Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiële nacontroles door zorgverzekeraars, justitie en gemeenten op de gedeclareerde zorgprestaties kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiële nacontroles zijn vooralsnog onzeker en daarom zijn er hiervoor geen verplichtingen opgenomen in de balans.

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Voor de toelichting op deze post wordt verwezen naar paragraaf 13 van hoofdstuk 5.1.5.

Huur- en overige verplichtingen

Stichting De Hoop huurt de panden in Dordrecht en Apeldoorn van Stichting Haaswijk en Stichting Vrienden van De Hoop. De huurovereenkomsten zijn aangegaan voor onbepaalde tijd of voor een periode van 1 of 5 jaar met automatische verlenging voor een zelfde periode of voor onbepaalde tijd. Opzegging dient te geschieden met inachtneming van een opzegtermijn, zes maanden of één jaar.

Met ingang van 16 december 2015 huurt De Hoop een pand aan De Molen 24-28 in Houten. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van zes jaar en loopt tot en met 15 december 2021. Daarna vindt verlenging plaats, telkens voor een periode van vijf jaar. De opzegtermijn is één jaar. De jaarhuur 2017 bedraagt € 52.962.

In Amersfoort huurt De Hoop met ingang van 1 november 2018 een deel van het pand Utrechtseweg 266. De overeenkomst loopt tot en met 31 oktober 2019, en wordt daarna verlengd voor onbepaalde tijd, tenzij wordt opgezegd. De opzegtermijn is vier maanden. De jaarhuur bedraagt € 66.500.

De Hoop huurt met ingang van 1 augustus 2016 een deel van het pand Diergaardesingel 69b in Rotterdam. De huurovereenkomst is aangegaan voor de periode tot en met 30 september 2018. Opzegging vindt plaats tegen het einde van de huurperiode. De overeenkomst kan telkens voor een periode van vijf jaar worden voortgezet. De huur bedraagt € 23.106.

Vanaf augustus 2016 tot eind 2017 mocht De Hoop om niet een deel van de locatie Vendelier 55b te Veenendaal gebruiken. M.i.v. 2018 betaalt De Hoop huur, in 2018 een bedrag van € 11.827.

Stichting De Hoop huurt twee panden in Vlissingen. Per 1 juli 2015 huurt De Hoop het pand Badhuisstraat 28. De overeenkomst wordt ieder jaar per 31 december telkens een jaar voortgezet. Beëindiging van de overeenkomst vindt plaats door opzegging met inachtneming van een termijn van ten minste een halfjaar. De jaarhuur bedraagt € 16.200.

Verder huurt De Hoop het pand Badhuisstraat 60. De huurovereenkomst is aangegaan voor een periode van 2,5 jaar, ingaande op 1 augustus 2016. Verlenging gebeurt voor een periode van 2,5 of 5 jaar. De opzegtermijn is één jaar. De jaarhuur 2018 bedraagt € 10.286.

Met ingang van eind 2017 huurt De Hoop samen met Terwille het pand aan de Weseperweg 6 in Heeten; vanaf maar 2018 wordt huur betaald. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van vijftien jaar en loopt tot en met 20 december 2032. Daarna vindt verlenging plaats, telkens voor één jaar. De opzegtermijn is één jaar. De jaarhuur bedraagt € 55.000.

De Hoop huurt met ingang van 1 augustus 2018 een woonzorgcomplex aan de Nieuwe Haven 32 in Dordrecht. Met ingang van december 2018 wordt huur betaald. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van twintig jaar en loopt tot en met 20 december 2038. Daarna loopt de overeenkomst voor onbepaalde tijd door en bedraagt de opzegtermijn één jaar. De jaarhuur bedraagt € 101.352.

M.i.v. 6 december 2018 huurt De Hoop een woning aan de Vleeshouwersstraat 20 in Dordrecht, ten behoeve van de kernbewoner van het project Huis van Hoop aan de Nieuwe Haven. De overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd maar eindigt indien de huur van de Nieuwe Haven wordt beëindigd.

5.1.12 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

12. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa (vervolg)

Huur- en overige verplichtingen (vervolg)

De Hoop huurt een kleinschalige woonvoorziening in Gorinchem. De drie panden wordt doorverhuurd aan Stichting SoZorg Gorinchem. De huurovereenkomst is ingegaan op 1 mei 2014 voor een periode van tien jaar en wordt daarna voortgezet met een optieperiode van vijf jaar. De opzegtermijn is tenminste één jaar.

Op 21 maart 2000 werd door De Hoop een perceel grond aan de Provincialeweg te Dordrecht voor een periode van 50 jaar in erfpacht verkregen. De erfpacht bedraagt in 2018 € 9.389.

Op 29 december 2002 is het RTB-gebouw, gelegen aan de Provincialeweg 70, 3329 KP te Dordrecht en gezamenlijke eigendom van Stichting De Hoop en Stichting Haaswijk, middels een notariële akte gesplitst in twee appartementsrechten. Ten behoeve van deze appartementsrechten is een vereniging van eigenaren opgericht. Een en ander is gebeurd conform de voorschriften van het ministerie van VWS.

De Hoop heeft langlopende leningen afgesloten welke worden geborgd door het Waarborgfonds voor de Zorgsector. Voor deze leningen bestaat een obligoverplichting ter grootte van 3% van de restschuld. Per 31 december 2018 bedroeg deze obligoverplichting € 225.606.

Ultimo 2018 heeft De Hoop vijf leaseovereenkomsten afgesloten t.b.v. vervoermiddelen voor de duur van 48 en van 60 maanden. De lease bedraagt € 34.500 op jaarbasis.

5.1.13.1 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari						
- aanschafwaarde	13.818.940	319.454	1.680.656	262.894	0	16.081.944
- cumulatieve afschrijvingen	5.649.322	171.605	1.321.697	0	0	7.142.624
Boekwaarde per 1 januari	<u>8.169.618</u>	<u>147.849</u>	<u>358.959</u>	<u>262.894</u>	<u>0</u>	<u>8.939.320</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	55.483	33.299	145.676	-244.807	0	-10.349
- afschrijvingen	388.154	31.398	155.972	0	0	575.524
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	117.730	54.383	114.995	0	0	287.108
.cumulatieve afschrijvingen	117.730	54.383	114.995	0	0	287.108
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	749.163	0	67.986	0	0	817.149
cumulatieve afschrijvingen	333.186	0	62.238	0	0	395.424
per saldo	<u>415.977</u>	<u>0</u>	<u>5.748</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>421.725</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-748.648</u>	<u>1.901</u>	<u>-16.044</u>	<u>-244.807</u>	<u>0</u>	<u>-1.007.598</u>
Stand per 31 december						
- aanschafwaarde	13.007.530	298.370	1.643.351	18.087	0	14.967.338
- cumulatieve afschrijvingen	5.586.560	148.620	1.300.436	0	0	7.035.616
Boekwaarde per 31 december	<u>7.420.970</u>	<u>149.750</u>	<u>342.915</u>	<u>18.087</u>	<u>0</u>	<u>7.931.722</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0% - 20%	5% - 20%	10% - 33%			

5.1.13.2 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Vorderingen op groeps- maatschappijen	Andere Deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari	6.041	83.000	49.127	19.041	157.209
Resultaat deelnemingen	500	0	0	832	1.332
Verkoop aandelen	-2	0	0	0	-2
Boekwaarde per 31 december	<u>6.539</u>	<u>83.000</u>	<u>49.127</u>	<u>19.873</u>	<u>158.539</u>

5.1.14 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig)

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflossingswijze	Aflossing 2019	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
Schulden aan kredietinstellingen														
ING Bank	1-jul-00	1.089.073	30 jaar	bancair	2,45%	462.856	0	36.302	426.554	245.044	12	kwartaal	36.302	borging
ING Bank	1-jul-00	226.890	30 jaar	bancair	2,45%	96.418	0	96.418	0	0		kwartaal	0	borging
ING Bank	1-sep-06	500.000	15 jaar	bancair	4,20%	128.750	0	33.000	95.750	0		kwartaal	33.000	borging
ING Bank	27-dec-05	1.100.000	30 jaar	bancair	2,45%	659.600	0	36.700	622.900	439.400	17	kwartaal	36.700	borging
ING Bank	27-dec-05	325.000	30 jaar	bancair	2,45%	195.400	0	195.400	0	0		kwartaal	0	borging
ING Bank	17-jul-06	400.000	20 jaar	bancair	4,39%	175.000	0	175.000	0	0		kwartaal	0	borging
BNG Bank	15-mei-03	2.100.000	20 jaar	bancair	4,47%	525.000	0	105.000	420.000	0		jaar	105.000	borging
BNG Bank	15-mei-03	4.700.000	40 jaar	bancair	2,49%	2.937.500	0	117.500	2.820.000	2.232.500	25	jaar	117.500	borging
BNG Bank	1-apr-10	1.800.000	30 jaar	bancair	1,25%	1.350.000	0	60.000	1.290.000	990.000	22	kwartaal	60.000	borging
NWB Bank	1-apr-10	1.800.000	30 jaar	bancair	3,86%	1.380.000	0	60.000	1.320.000	1.020.000	22	jaar	60.000	borging
NWB Bank	7-sep-10	1.050.000	16 jaar	bancair	2,78%	590.625	0	65.625	525.000	196.875	8	jaar	65.625	borging
						8.501.149	0	980.945	7.520.204	5.123.819			514.127	
Overige langlopende schulden														
Stichting De Brug	22-dec-16	200.000	5 jaar	achtergesteld	2,50%	200.000	0	0	200.000	0	3	einde looptijd	0	geen
						200.000	0	0	200.000	0			0	
Disagio m.b.t. schulden aan kredietinstellingen						-3.958	0	-1.879	-2.079	0				
Totaal						8.697.191	0	979.066	7.718.125	5.123.819			514.127	

5.1.15 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

BATEN

13. Opbrengsten zorgprestaties

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet	17.800.681	17.429.445
Opbrengsten Ministerie van Veiligheid en Justitie	2.412.720	2.204.646
Opbrengsten Jeugdwet	4.201.931	3.559.673
Opbrengsten WMO	2.759.621	2.708.885
Overige zorgprestaties	140.875	333.339
Totaal	<u>27.315.828</u>	<u>26.235.988</u>

14. Subsidies

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	24.653	14.550
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	240.381	156.551
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten:		
Subsidie gemeente Dordrecht - maatschappelijke opvang	39.400	42.306
Subsidie gemeente Apeldoorn - begeleiding en dagbesteding	33.688	237.919
Overige subsidies	39.818	776
Totaal	<u>377.940</u>	<u>452.102</u>

15. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Overige dienstverlening:		
Overige dienstverlening	4.812.906	4.144.893
Overige subsidies:		
Giften, bijdragen e.d.	754.535	638.744
Overige opbrengsten:		
Verhuuropbrengsten	376.470	419.635
Overige opbrengsten	227.065	227.763
Totaal	<u>6.170.976</u>	<u>5.431.035</u>

5.1.15 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

LASTEN

16. Personeelskosten*De specificatie is als volgt :*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Lonen en salarissen	18.833.247	17.663.057
Sociale lasten	2.752.448	2.464.765
Pensioenpremie	1.581.318	1.469.062
Andere personeelskosten:		
Overige personeelskosten	845.328	845.132
Ontvangen ziekengeld	-279.671	-292.946
Sub-totaal	<u>23.732.670</u>	<u>22.149.070</u>
Personeel niet in loondienst	2.307.412	2.018.088
Totaal personeelskosten	<u><u>26.040.082</u></u>	<u><u>24.167.158</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment (exclusief stagiaires):		
Verslavings- en volwassenenzorg	339	319
Kinder- en jeugdhulpverlening	39	42
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>378</u>	<u>361</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

17. Afschrijvingen vaste activa*De specificatie is als volgt :*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Afschrijvingen:		
- materiële vaste activa	575.524	689.527
Resultaat verkoop materiële vaste activa	-106.741	-775
Totaal afschrijvingen	<u>468.783</u>	<u>688.752</u>

18. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- materiële vaste activa	0	0
Totaal	<u>0</u>	<u>0</u>

5.1.15 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

LASTEN

19. Overige bedrijfskosten*De specificatie is als volgt :*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	827.136	898.329
Algemene kosten	2.744.932	2.255.648
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	418.333	430.262
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	330.562	283.907
- Energie	491.803	403.590
Subtotaal	<u>822.365</u>	<u>687.497</u>
Huur en leasing	1.760.747	1.931.356
Dotaties en vrijval voorzieningen	172.906	537.185
Totaal bedrijfskosten	<u><u>6.746.419</u></u>	<u><u>6.740.277</u></u>

20. Financiële baten en lasten*De specificatie is als volgt :*

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rentebaten	20.114	23.715
Sub-totaal financiële baten	<u>20.114</u>	<u>23.715</u>
Rentelasten	-243.364	-289.345
Resultaat deelnemingen	1.332	-7.371
Sub-totaal financiële lasten	<u>-242.032</u>	<u>-296.716</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-221.918</u></u>	<u><u>-273.001</u></u>

5.1.16 VASTSTELLING EN GOEDKEURING

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De raad van bestuur van Stichting De Hoop heeft de jaarrekening 2018 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 15 mei 2019.

De raad van toezicht van de Stichting De Hoop heeft de jaarrekening 2018 goedgekeurd in de vergadering van 15 mei 2019.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 5.1.2.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen noemenswaardige gebeurtenissen voor gedaan.

Ondertekening door bestuurders en toezichhouders

leden Raad van Bestuur

leden Raad van Toezicht

w.g.
J. de Gruijter
voorzitter

w.g.
C. Kleingeld
voorzitter

w.g.
B. Gort
lid

w.g.
J. den Heijer
lid

w.g.
L. Malschaert
lid

w.g.
P. Verhoeve
lid

w.g.
H. de Ruiter
lid

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is niets bepaald ten aanzien van de resultaatbestemming.

5.2.2 Nevenvestigingen

Stichting De Hoop heeft nevenvestigingen in Vlissingen, Rotterdam, Amersfoort, Houten, Veenendaal en Ede.

5.2.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

Aan de raad van toezicht en de raad van bestuur van
Stichting De Hoop

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in de jaarverslaglegging opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting De Hoop te Dordrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarverslaglegging opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting De Hoop op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de *Regeling verslaggeving WTZi (RvW)*.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de *Nederlandse controlestandaarden* en het *Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018* vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting De Hoop zoals vereist in de *Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO)* en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de *Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA)*.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het *Controleprotocol WNT 2018* hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in *artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT*, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarverslaglegging opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarverslaglegging andere informatie, die bestaat uit de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat en alle informatie bevat die op grond van de RvW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de RvW en de *Nederlandse Standaard 720*. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met de RvW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de RvW. In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of Stichting De Hoop in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om Stichting De Hoop te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of Stichting De Hoop haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Stichting De Hoop.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de *Nederlandse controlestandaarden*, het *Controleprotocol WNT 2018*, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Stichting De Hoop;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of Stichting De Hoop haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een zorginstelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Dordrecht, 15 mei 2019

Verstegen accountants en adviseurs B.V.,

was getekend,
drs. F. van der Plaat RA